

لاهیجان‌زاده در پاسخ به سؤالی درباره تأثیر حملات هوایی و موشکی بر حیات‌وحش دریایی و اکوسیستم‌های حساس ساحلی می‌گوید: «خوشبختانه جنگ به دریا کشیده نشد و ما بیشتر در حوزه صحنه سرزمینی این موارد را داشتیم. در حوزه دریا اتفاق خاصی نیفتاد و گزارشی در این زمینه نداشتند.

جنگ به دریا نرسید
در بسیاری از جنگ‌های خاورمیانه، دریا در جنگ‌ها آسیب‌پذیر و بی‌صداست، اما خسارت‌هایی که می‌بیند، عمیق، گسترده و گاه غیرقابل جبران‌اند. فاسف، سفید، فلزات سنگین، مه‌مات حاوی اورانیوم ضعیف‌شده، وارد خاک و آب می‌شوند و باعث مرگ تدریجی موجودات دریایی می‌شوند.

پروفسور بن سول، گزارشگر ویژه حقوق بشر و تروریسم، تجاوز غیرقانونی ایالات متحده آمریکا به ایران را محکوم کرده و می‌گوید: «تأسیسات هسته‌ای، به‌دلیل تهدید جدی برای جان انسان‌ها و محیط زیست، هرگز نباید هدف حمله قرار گیرند.»

گریز، برهم خوردن مسیر مهاجرت، ترک لانه‌ها و حتی مرگ پرندگان شود. آنها در جنگ مسیر خود را گم می‌کنند. جرأت فرود در تالاب‌ها می‌دهند. صدای انفجار آنها را دچار استرس می‌کند، جهت‌یابی آنها مختل می‌شود و حتی باعث سکنه برخی از همین گونه‌ها می‌شود. نا بودی زیستگاه‌ها از جمله آتش‌سوزی در نیزارها یا نشت مواد شیمیایی به منابع آبی، باز هم زیست پرندگان را مثل تمام زیست‌مندان این اکوسیستم به‌طور مستقیم تهدید می‌کند. برخی از گزارش‌ها نیز ناپارواری یا کاهش تولیدمثل در پرندگان در اثر اضطراب مزمن ناشی از شرایط جنگی را تأیید می‌کنند. با این وجود، لاهیجان‌زاده می‌گوید: «در این موضوع که پیش آمد، گزارش آن چنانی نداشتیم که مثلاً در محدوده‌های تالابی یا ساحلی ما اتفاق خاصی افتاده باشد یا موضوع اضطراری پیش آمده باشد.» او البته یادآوری می‌کند که اگر این وضعیت ادامه پیدا می‌کرد، قطعاً مسائل عده‌ای به وجود می‌آمد.

و بایسته‌ای انجام ندادیم و نتوانستیم این آلودگی‌ها و خسارات را به هزینه‌های مطالبه‌گری تبدیل کنیم. با توجه به این تجربه، در بحران اخیر، محیط زیست ایران بلافاصله بر بحث مستندسازی قوی تأکید کرد.» او از همکاری‌اش خواسته است تا هر جایی که مورد هجوم قرار می‌گیرد و منجر به تولید آلودگی می‌شود، از جمله آتش‌سوزی و آلودگی هوا، نشت مواد نفتی و آلودگی خاک ناشی از مواد منفجره، عکس و فیلم تهیه کنند. او از ثبت تمامی اتفاقاتی که جنگ ۱۲ روزه رقم زد خبر می‌دهد و می‌گوید: «دستورالعمل مفصلی برای پایش و اندازه‌گیری ابلاغ شده است.»

پرندگان از جنگ می‌ترسند
پرندگان و حیات‌وحش هم قربانی جنگ می‌شوند. پرندگان همانند بسیاری از جانداران دیگر شدت نسبت به صدها و تغییرات ناگهانی در محیط زندگی خود حساس هستند. جنگ و درگیری‌های نظامی با خود صدهای مهیب انفجار، دود، نور شدید و اختلالات شدید محیطی به همراه دارد که می‌تواند باعث وحشت،

آن‌طور که معاون محیط زیست دریایی توضیح می‌دهد، پرديسان از تمامی وزارتخانه‌ها خواسته است تا نقاط حساس در طول سواحل، از جمله صنایع آلودگی‌زا، سواحل و تالاب‌های ساحلی و بنادر و اسکله‌های شیلاتی را شناسایی کنند و مواردی را که بالقوه می‌توانند منشأ آلودگی ناشی از حوادثی مانند آتش‌سوزی باشند، بررسی کنند. لاهیجان‌زاده به دو مورد آتش‌سوزی در سواحل جنوبی کشور در یک ماه گذشته اشاره می‌کند و آن را گواه این آمادگی نسبی می‌داند. لاهیجان‌زاده به تجربه جنگ اول و دوم آمریکا با عراق اشاره می‌کند که خسارات زیست‌محیطی فراوانی را به ایران تحمیل کرد: آتش‌زدن سکوها، نفتی، دکل‌های نفتی در کویت و آتش‌زدن نیزارهای تالاب‌های بین‌النهرین توسط صدام و همچنین خشکاندن این تالاب‌ها باعث شد تا ایران چند دهه درگیر کرد و غبار ناشی از آن باشد. او به نکته مهمی اشاره می‌کند: «متأسفانه در آن مقطع زمانی، اواخر دهه ۷۰ و ۸۰، ما مستندسازی شایسته

زیست‌بوم محیط زیست قربانی خاموش جنگ‌هاست: قربانی اول جنگ‌ها. چون جنگ‌ها به‌طور مستقیم و غیرمستقیم اکوسیستم‌ها را تخریب می‌کنند و آسیب‌های جبران‌ناپذیری به طبیعت وارد می‌کنند. معاون محیط زیست دریایی سازمان حفاظت محیط زیست نیز از آماده‌باش زیست‌محیطی در پی بحران‌های منطقه‌ای و به دنبال حمله متجاوزانه رژیم صهیونیستی به ایران خبر می‌دهد. احمد لاهیجان‌زاده نقیبی به حادثه انفجار بندر شهید رجایی در ۶ اردیبهشت سال جاری می‌زند و می‌گوید: «این حادثه یک هشدار برای همکاران ما در محیط زیست بود.» او در گفت‌وگو با «مهر» می‌گوید: «در پی تشدید بحران‌های منطقه‌ای و با درس گرفتن از خسارت‌های زیست‌محیطی گذشته، ایران در حالت آماده‌باش کامل زیست‌محیطی قرار گرفته است.» او یادآوری می‌کند: «پیش از جنگ اخیر و حتی بدون پیش‌بینی آن، به تمامی وزارتخانه‌ها به‌صورت مکتوب اعلام آمادگی کامل برای مقابله با هرگونه رویداد و حادثه غیرمنتظره ابلاغ شد.»

محافظت از تاریخ

با آغاز جنگ متجاوزانه رژیم صهیونیستی علیه ایران، آثار موزه ملی ایران برای حفاظت در برابر حملات احتمالی، یا به مخزن امن منتقل شدند یا با پوشش‌های محافظتی ایمن‌سازی شدند. آثاری که امکان انتقال آنها وجود نداشت نیز بر اساس پروتکل‌های حفاظتی، با لایه‌های محافظ پوشانده شدند. در مجموع، حدود ۳ هزار شیء موزه‌ای به مخزن امن انتقال یافتند و حدود ۱۰۰ اثر غیرقابل انتقال نیز تحت حفاظت ویژه قرار گرفتند.

صاحبان مشاغل پردرآمد، در صدر لیست فراریان مالیاتی

مشاغلی که اطلاعات مالی دقیق ارائه می‌دهند، انگیزه پایداری مالیاتی را افزایش دهد. همچنین وضع معافیت‌های مالیاتی هدفمند برای مشاغلی که در مسیر توسعه اقتصادی کشور نقش مؤثر دارند، می‌تواند به کنترل فرار مالیاتی کمک کند. در حوزه مقابله قانونی، اجرای سیاست‌های جرمیه و محرومیت اقتصادی برای فراریان مالیاتی یک اقدام کلیدی است. در بسیاری از کشورها، متخلفان مالیاتی ممکن است با محدودیت‌هایی مانند ممنوعیت دریافت تسهیلات بانکی، عدم امکان شرکت در مناقصات دولتی و محدودیت‌های ثبت شرکت مواجه شوند. اجرای این نوع سیاست‌ها می‌تواند هزینه فرار مالیاتی را افزایش داده و موجب پایداری بیشتر کسب‌وکارها شود. در نهایت، اصلاح قوانین بانکی برای تراکنش‌های کارت به کارت باید با دقت بیشتری اجرا شود. تعیین سقف مشخص برای تراکنش‌های کارت، نظارت بر الگوهای تبادل مالی بین حساب‌های شخصی و ایجاد مکانیسم‌های گزارش‌دهی خودکار برای تراکنش‌های غیرعادی، از جمله اقداماتی است که می‌تواند به کنترل فرار مالیاتی کمک کند. همچنین آموزش فراگیر عمومی درباره نقش مالیات در عدالت اجتماعی و توسعه اقتصادی می‌تواند میزان مشارکت مالیاتی را افزایش دهد. اصلاحات فوق‌الکر به صورت یکپارچه و با همکاری نهادهای مختلف اجرا شود، می‌تواند عدالت مالیاتی و بهبود ساختار اقتصادی کشور کمک کند.

بسیاری از مشاغل با استفاده از حساب‌های شخصی، تراکنش‌های تجاری خود را پنهان کرده و مانع شفاف‌سازی درآمدهای واقعی می‌شوند. این امر، علاوه بر کاهش درآمدهای مالیاتی دولت، به گسترش اقتصاد زیرزمینی نیز کمک می‌کند. برنامه‌ریزی مالیاتی دقیق برای بخش‌هایی که بیشترین فرار مالیاتی را دارند، از جمله مشاوران املاک، پزشکان، وکلا و برخی مشاغل خدماتی، می‌تواند تأثیر قابل‌توجهی در کنترل این پدیده داشته باشد. استفاده از مدل‌های مالیاتی مبتنی بر درآمد برآوردی به جای اظهارات مالیاتی خوداظهاری، می‌تواند میزان تخلفات را کاهش دهد. برای مثال، برآورد مالیات بر اساس داده‌های تراکنش‌های بانکی، میزان پرداخت‌های نقدی و میزان مصرف انرژی یک واحد تجاری، از روش‌هایی است که در برخی کشورها برای مقابله با فرار مالیاتی به‌کار گرفته شده است. افزایش همکاری بین نهادهای اجرایی، از جمله بانک‌ها، سازمان امور مالیاتی و نهادهای نظارتی در تشخیص تراکنش‌های مشکوک مالی، یکی از اقدامات ضروری محسوب می‌شود. بانک‌ها باید موظف شوند تراکنش‌هایی که الگوی غیرعادی دارند، مانند تقسیم مبالغ بزرگ بین حساب‌های متعدد را به مراجع قانونی گزارش دهند. این اقدام می‌تواند مسیرهای پول‌شویی را مسدود کرده و باعث افزایش شفافیت مالی شود. از سوی دیگر، افزایش ارتباط میان سازمان امور مالیاتی و کسب‌وکارها به کاهش مقاومت در برابر اجرای سیاست‌های مالیاتی می‌تواند در کاهش فرار مالیاتی مؤثر باشند. یکی از مهم‌ترین اصلاحات مورد نیاز در ساختار مالیاتی کشور، تفکیک دقیق حساب‌های شخصی و تجاری است. استمرار این روند، جز بسط

بانک‌ها به گزارش تراکنش‌های مشکوک، می‌تواند میزان فرار مالیاتی را کاهش دهد. *اصلاحات مالیاتی نیازمند یک راهبرد جامع است که شامل افزایش شفافیت مالیات، بازنگری در سیاست‌های بانکی و تنظیم قوانین سخت‌گیرانه و آموزش عمومی درباره ضرورت پرداخت مالیات باشد. اجرای این سیاست‌ها نه تنها به کاهش فرار مالیاتی و افزایش عدالت اقتصادی کمک می‌کند، بلکه موجب بهبود عملکرد مالی دولت و کاهش وابستگی به روش‌های نامین مالی ناسالم خواهد شد. استمرار این روند، جز بسط

پیچیدگی قوانین نیز از مقاومت کسب‌وکارها در برابر تغییرات جدید جلوگیری می‌کند. در بخش قضایی، افزایش نظارت بر تخلفات مالیاتی و اجرای دقیق جرایم می‌تواند مانع افزایش سوءاستفاده‌ها شود. اجرای قوانین بازدارنده و برخورد قاطع با افرادی که تراکنش‌های مالی نامرتبانه از پرداخت مالیات فرار می‌کنند، ابزار کلیدی در کنترل تخلفات مالیاتی محسوب می‌شود. بازنگری در سیاست‌های بانکی و تنظیم قوانین جدید برای تراکنش‌های کارت به کارت نیز امری ضروری است. تعیین سقف برای تراکنش‌های غیرتجاری، ایجاد محدودیت‌های بیشتر برای استفاده از حساب‌های شخصی در پرداخت‌های تجاری، و الزام

برای موفقیت در مقابله با فرار مالیاتی، ضروری است ساختارهای اجرایی و نظارتی کارآمد ایجاد شود. دولت باید با توسعه زیرساخت‌های دیجیتال، امکان ردیابی دقیق تراکنش‌های مالی را فراهم کند و با ایجاد سامانه‌های یکپارچه مالیاتی، داده‌های حساب‌های بانکی، تراکنش‌های مالی و اطلاعات مالیاتی کسب‌وکارها را به صورت هوشمند تحلیل کند. همچنین حمایت از کسب‌وکارها برای تطبیق با قوانین مالیاتی اهمیت بالایی دارد. زیرا ارائه مشوق‌هایی مانند کاهش نرخ مالیات برای مشاغل مشوق‌هایی مانند کاهش هزینه‌های مالیاتی دقیق ارائه می‌دهند، می‌تواند موجب افزایش پایداری مالیاتی شود. اصلاح نظام مالیاتی و کاهش

کاهش باید و حتی به کمتر از یک‌دهم مقدار واقعی برسد. این روند پیامدهای گسترده‌ای دارد که شامل کاهش درآمد عمومی دولت، مخدوش شدن سازوکار ردیابی پول‌های مشکوک، شکل‌گیری اقتصاد زیرزمینی، افزایش پول‌شویی و ورود وجوه نامشروع، دشواری در سیاست‌گذاری‌های اقتصادی کلان، آسیب به اعتماد عمومی و نظام مالی، ایجاد فضای بی‌عدالتی در پرداخت مالیات و افزایش بی‌اعتمادی نسبت به اثربخشی سیاست‌های دولت در مبارزه با فساد می‌شود. در این شرایط، اقبال ضعیف‌تر بیشترین بار مالیاتی را به دوش خواهند کشید، در حالی که بسیاری از صاحبان مشاغل پردرآمد از پرداخت سهم واقعی خود سرباز می‌زنند. مقابله با این پدیده با چالش‌های بسیاری روبه‌رو است؛ برخی اصناف حتی به صورت رسمی علیه اتصال اجباری کارت‌خوان‌ها به سامانه مالیاتی اعتراض کرده‌اند و کاستی‌های قانونی و فنی نیز اجرای این سیاست را با مشکلاتی مواجه ساخته است. علاوه بر این، عدم شفاف‌سازی و آموزش عمومی درباره اهمیت پرداخت مالیات و ضررهای کلان فرار مالیاتی باعث شده میزان تخلفات افزایش یابد. برای کاهش این معضل، لازم است همه دستگاه‌های کارخوان به پرونده‌های مالیاتی متصل شوند، سقف تراکنش‌های کارت به کارت برای افراد غیرتجاری محدود شود و برای متخلفان، جرایم و محدودیت‌های صنفی در نظر گرفته شود. همچنین آموزش گسترده عمومی درباره نقش مالیات در عدالت اجتماعی و توسعه کشور باید در دستور کار نهادهای ذی‌ربط قرار گیرد.

فرار مالیاتی در ایران یکی از چالش‌های اساسی اقتصاد محسوب می‌شود که سالانه بین ۴۰ تا ۱۵۰ هزار میلیارد تومان برآورد شده است. این رقم بسته به روش‌های محاسبه و میزان شفافیت اطلاعات مالی متغیر است، اما کارشناسان معتقدند حذف این میزان فرار مالیاتی می‌تواند تأثیر قابل‌توجهی بر کاهش کسری بودجه دولت داشته باشد. فرار مالیاتی علاوه بر تأثیرات مالی، نابرابری میان صاحبان مشاغل پردرآمد و سایر مالیات‌دهندگان صادق را تشدید کرده و نظام اقتصادی را با مشکلات ساختاری مواجه می‌کند. در میان اصناف مختلف، مشاغل خدماتی، پزشکان، وکلا، مشاوران املاک و دارندگان کارت‌های بازرگانی اجاره‌ای بیشترین سهم را در فرار مالیاتی دارند. به‌عنوان مثال، میزان مالیاتی که پزشکان و دندان‌پزشکان باید پرداخت کنند حدود ۶۸۰۰ میلیارد تومان برآورد شده اما رقم واقعی پرداختی بسیار کمتر از این مقدار است. همچنین گزارش‌ها نشان می‌دهد فرار مالیاتی وکلا حدود ۱۲ هزار میلیارد تومان است. مشاوران املاک نیز با استفاده از روش‌هایی مانند تقسیم مبالغ و انتقال پول به حساب‌های شخصی، میزان مالیات پرداختی خود را به حداقل می‌رسانند. برای مثال، یک دفتر املاک که حق کمیسیون دریافت می‌کند، تنها ۴۰ میلیون تومان از طریق دستگاه کارتخوان به حساب رسمی بنگاه وارد می‌شود و باقی‌مبلغ به کارت‌های شخصی یا خانوادگی منتقل می‌شود. این شیوه باعث می‌شود درآمد ابرازی بنگاه که مبنای محاسبه مالیات قرار می‌گیرد، به‌شدت